

Test Booklet Code & Serial No.

प्रश्नपत्रिका कोड व क्रमांक
Paper-III

A

PHYSICAL EDUCATION

Signature and Name of Invigilator

Seat No.

--	--	--	--	--	--

1. (Signature)

(In figures as in Admit Card)

(Name)

Seat No.

(In words)

2. (Signature)

(Name)

OMR Sheet No.

--	--	--	--	--	--

(To be filled by the Candidate)

JAN - 71318

Time Allowed : 2½ Hours]

[Maximum Marks : 150

Number of Pages in this Booklet : 40

Number of Questions in this Booklet : 75

Instructions for the Candidates

- Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page.
- This paper consists of **75** objective type questions. Each question will carry **two** marks. **All** questions of Paper-III will be compulsory, covering entire syllabus (including all electives, without options).
- At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows :
 - To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet.
 - Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to missing pages/questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted.**
 - After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
- Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item.
Example : where (C) is the correct response.

(A)	(B)	(C)	(D)
-----	-----	-----	-----
- Your responses to the items are to be indicated in the **OMR Sheet given inside the Booklet only**. If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated.
- Read instructions given inside carefully.
- Rough Work is to be done at the end of this booklet.
- If you write your Name, Seat Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
- You have to return original OMR Sheet to the invigilator at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are, however, allowed to carry the Test Booklet and duplicate copy of OMR Sheet on conclusion of examination.
- Use only Blue/Black Ball point pen.**
- Use of any calculator or log table, etc., is prohibited.**
- There is no negative marking for incorrect answers.**

विद्यार्थ्यांसाठी महत्त्वाच्या सूचना

- परिक्षार्थींनी आपला आसन क्रमांक या पृष्ठावरील वरच्या कोपऱ्यात लिहावा. तसेच आपणांस दिलेल्या उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा.
- सदर प्रश्नपत्रिकेत **75** बहुपर्यायी प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नास **दोन** गुण आहेत. या प्रश्नपत्रिकेतील **सर्व** प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे. सदरचे प्रश्न हे या विषयाच्या संपूर्ण अभ्यासक्रमावर आधारित आहेत.
- परीक्षा सुरु झाल्यावर विद्यार्थ्यांला प्रश्नपत्रिका दिली जाईल. सुरुवातीच्या 5 मिनीटांमध्ये आपण सदर प्रश्नपत्रिका उघडून खालील बाबी अवश्य तपासून घ्याव्यात.
 - प्रश्नपत्रिका उघडण्यासाठी प्रश्नपत्रिकेवर लावलेले सील उघडावे. सील नसलेली किंवा सील उघडलेली प्रश्नपत्रिका स्विकारू नये.
 - पहिल्या पृष्ठावर नमूद केल्याप्रमाणे प्रश्नपत्रिकेची एकूण पृष्ठे तसेच प्रश्नपत्रिकेतील एकूण प्रश्नांची संख्या पडताळून घ्यावी. पृष्ठे कमी असलेली/कमी प्रश्न असलेली/प्रश्नांचा चूकीचा क्रम असलेली किंवा इतर त्रुटी असलेली सदोष प्रश्नपत्रिका सुरुवातीच्या 5 मिनिटातच पर्यवेक्षकाला परत देऊन दुसरी प्रश्नपत्रिका मागवून घ्यावी. त्यानंतर प्रश्नपत्रिका बदलून मिळणार नाही तसेच वेळही वाढवून मिळणार नाही याची कृपया विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
 - वरीलप्रमाणे सर्व पडताळून पहिल्यानंतरच प्रश्नपत्रिकेवर ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेचा नंबर लिहावा.
- प्रत्येक प्रश्नासाठी (A), (B), (C) आणि (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिली आहेत. त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काळा/निळा करावा.
उदा. : जर (C) हे योग्य उत्तर असेल तर.

(A)	(B)	(C)	(D)
-----	-----	-----	-----
- या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेतच दर्शवावीत. इतर ठिकाणी लिहिलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- आत दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात.
- प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी जोडलेल्या कोऱ्या पानावरच कच्चे काम करावे.
- जर आपण ओ.एम.आर. वर नमूद केलेल्या ठिकाणा व्यतिरिक्त इतर कोठेही नाव, आसन क्रमांक, फोन नंबर किंवा ओळख पटेल अशी कोणतीही खूप केलेली आढळून आल्यास अथवा असभ्य भाषेचा वापर किंवा इतर गैरमागाचा अवलंब केल्यास विद्यार्थ्यांला परीक्षेस अपात्र ठरविण्यात येईल.
- परीक्षा संपल्यानंतर विद्यार्थ्यांने मूळ ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकांकडे परत करणे आवश्यक आहे. तथापी, प्रश्नपत्रिका व ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेची द्वितीय प्रत आपल्याबरोबर नेण्यास विद्यार्थ्यांना परवानगी आहे.
- फक्त निळा किंवा काळा बॉल पेनचाच वापर करावा.**
- कॅलक्युलेटर किंवा लॉग टेबल वापरण्यास परवानगी नाही.**
- चुकीच्या उत्तरासाठी गुण कपात केली जाणार नाही.**

JAN - 71318/III—A

PHYSICAL EDUCATION

Paper III

शारीरिक शिक्षा

प्रश्नपत्रिका III

Time Allowed : 2½ Hours]

[Maximum Marks : 150

Note : This Question Paper contains **Seventy Five (75)** multiple choice questions, each question carries **Two (2)** marks. Attempt *All* questions.

सूचना : या प्रश्नपत्रिकेत एकूण **पचहत्तर (75)** बहुपर्यायी प्रश्न दिलेले आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला **दोन (2)** गुण आहेत. **सर्व** प्रश्न सोडवा.

<p>1. President was instrumental in public school of USA to include physical education in their curriculum.</p> <p>(A) B. Obama</p> <p>(B) John F. Kennedy</p> <p>(C) Ronald Regan</p> <p>(D) Clinton</p>	<p>1. अमेरिकेचे पुढीलपैकी कोणते राष्ट्राध्यक्ष अमेरिकेतील सार्वजनिक शाळांमध्ये शारीरिक शिक्षणाचा अंतर्भाव करण्यात कारणीभूत ठरले ?</p> <p>(A) बी. ओबामा</p> <p>(B) जॉन एफ. केनडी</p> <p>(C) रोनाल्ड रिगन</p> <p>(D) क्लिंटन</p>
<p>2. gland is responsible for emotional arousal.</p> <p>(A) Adrenal</p> <p>(B) Thyroid</p> <p>(C) Pancreas</p> <p>(D) Hypothalamus</p>	<p>2. भावनिक उत्तेजनेस जबाबदार ग्रंथी</p> <p>(A) अॅड्रिनल</p> <p>(B) थायरॉइड</p> <p>(C) पेन्क्रियास</p> <p>(D) हायपोथॅलेमस</p>

3. The first book on philosophy sports : 'A Philosophical Inquiry' is written by :

- (A) Liner
- (B) Edger
- (C) Bucher
- (D) Weiss

4. Which is *not* a method to obtaining the somatotype ?

- (A) Anthropometric method
- (B) Photoscopic method
- (C) Rating form
- (D) Classic method

5. The Palestinian terrorist killed two members of the Israeli athletic squad in the olympic.

- (A) Montreal
- (B) Moscow
- (C) Mexico
- (D) Munich

3. तत्त्वज्ञानाचे प्रथम पुस्तक : 'तत्त्वज्ञानाची माहिती' हे पुस्तक कुणी लिहिले ?

- (A) लिनर
- (B) इडगर
- (C) बुचर
- (D) विस

4. पुढीलपैकी कोणती पद्धत 'सोमॅटोटाईप' साठी नाही ?

- (A) अॅन्थ्रोपोमेट्रिक पद्धत
- (B) फोटोस्कोपिक पद्धत
- (C) रेटिंग फॉर्म
- (D) क्लासिक पद्धत

5. कोणत्या ऑलिंपिक दरम्यान पॅलिस्टिनी दहशतवाद्यांनी दोन इस्रायली खेळाडूंची हत्या केली होती ?

- (A) मॉन्ट्रीयल
- (B) मॉस्को
- (C) मेक्सिको
- (D) म्युनिच

6. Formula to calculate maximum heart rate is :

- (A) RHR + MHR
 (B) $120 + \text{Age} \div \text{Height}$
 (C) $220 - \text{Age}$
 (D) $\frac{\text{Height (cm)}}{\text{Weight}} \times \text{HR}$

7. The Raj Kumari Amrit Kaur Coaching Scheme origin in the year :

- (A) 1952
 (B) 1953
 (C) 1954
 (D) 1955

8. The first gymnastic school was established in :

- (A) France
 (B) USA
 (C) Germany
 (D) China

6. कमाल हृदयदर मोजण्याचे सूत्र

- (A) विश्रांतीचा हृदयदर + जास्तीत जास्त हृदयदर
 (B) $120 + \text{वय} \div \text{उंची}$
 (C) $220 - \text{वय}$
 (D) $\frac{\text{उंची (सेमी)}}{\text{वजन}} \times \text{हृदयदर}$

7. राजकुमारी अमृत कौर प्रशिक्षण योजना कोणत्या वर्षी सुरू करण्यात आली ?

- (A) 1952
 (B) 1953
 (C) 1954
 (D) 1955

8. पहिल्या जिम्नॉस्टिक शाळेची स्थापना कोठे झाली ?

- (A) फ्रान्स
 (B) अमेरिका
 (C) जर्मनी
 (D) चीन

9. Which of the following drugs are banned by I.O.C. as doping substance ?

- (1) Alcohol
- (2) Analgesics
- (3) Anabolic steroid
- (4) Amphetamine

Find the *correct* answer from the codes given below :

- (A) (1), (2) and (4)
- (B) (2), (3) and (4)
- (C) (3) and (4)
- (D) (1) and (3)

10. Slow twitch muscle fibers are characterised by :

- (I) Greater cross-sectional area
- (II) Greater Krebs cycle enzymatic capacity
- (III) Low nerve conduction velocity
- (IV) Greater glycolytic capacity

Select the *right* combination :

- (A) (I), (II) and (IV)
- (B) (II), (III) and (IV)
- (C) (II) and (III)
- (D) (II) and (IV)

9. खालीलपैकी कोणते औषध आई.ओ.सी. ने डोपिंग म्हणून बंदी घातली आहे ?

- (1) मद्य
- (2) एनालजेसिक
- (3) एनाबोलिक स्टीरॉइड्स
- (4) अॅमफिटामाईन

खालील संकेतांकामधून **योग्य** पर्याय निवडा :

- (A) (1), (2) आणि (4)
- (B) (2), (3) आणि (4)
- (C) (3) आणि (4)
- (D) (1) आणि (3)

10. सावकाश आकुंचन पावणाऱ्या स्नायुतंतूकडे हा गुणधर्म असतो :

- (I) विस्तारित आडवा छेद
- (II) क्रेब चक्राची एनझाइम क्षमता मोठी
- (III) चेता-वहन गती कमी
- (IV) मोठी ग्लॅकोलॅटिक क्षमता

योग्य पर्याय निवडा :

- (A) (I), (II) आणि (IV)
- (B) (II), (III) आणि (IV)
- (C) (II) आणि (III)
- (D) (II) आणि (IV)

11. Match List-I with List-II and select the *correct* answer from the codes given below :

List-I	List-II
(a) Amphetamines	(1) Heart rate
(b) Beta-blockers	(2) Alertness
(c) Erythropoietin	(3) Urine formation
(d) Alkaline salts	(4) Haemoglobin
	(5) pH level

Codes :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (2) (1) (4) (5)
- (B) (2) (3) (4) (5)
- (C) (1) (4) (5) (3)
- (D) (2) (1) (5) (3)
12. Maximal volume of air forcefully expired after one maximal inspiration is
- (A) Tidal volume
- (B) VO_2 max
- (C) Vital capacity
- (D) Second wind

11. सूची-I व सूची-II ची योग्य जोडी जुळवा व खालील संकेतांकामधून योग्य पर्याय निवडा :

सूची-I	सूची-II
(a) एमफिटामाइन	(1) हृदय दर
(b) बिटा-ब्लॉकर्स	(2) सावधानता
(c) इरेथ्रोपोइटिन	(3) मूत्र-निर्मिती
(d) अलकलाईन सॉल्ट	(4) हिमोग्लोबीन
	(5) पीएच पातळी

संकेतांक :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (2) (1) (4) (5)
- (B) (2) (3) (4) (5)
- (C) (1) (4) (5) (3)
- (D) (2) (1) (5) (3)
12. एक कमाल श्वास घेतल्यानंतर, कमाल उच्छ्वास बलपूर्वक सोडण्याच्या प्रक्रियेला म्हणतात.
- (A) नित्यश्वसीतहवा
- (B) VO_2 कमाल
- (C) श्वसन क्षमता
- (D) दुय्यम श्वसन

13. Given below are two statements, one labelled as Assertion (A) and the other labelled as Reason (R) :

Assertion (A) :

In a cardiac cycle the diastolic phase is larger than the systolic phase.

Reason (R) :

An individual with a heart rate of 74 beats per minute would have a diastolic phase of 0.44 sec. and systolic phase of 0.37 seconds.

Which one of the following is *correct* ?

- (A) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A)
- (B) Both (A) and (R) are not correct
- (C) (A) is true, but (R) is false
- (D) (A) is true, but (R) is not the correct explanation of (A)

13. खाली दोन वाक्यापैकी, एक विधान (A) आहे व दुसरे त्याचे कारण (R) आहे :

विधान (A) :

हृदय चक्रामध्ये डॉयस्टोलीक टप्पा हा सिसटोलीक टप्पापेक्षा मोठा असतो.

कारण (R) :

74 स्पंदने प्रति मिनिट असणाऱ्या व्यक्तीचा डायस्टोलीक टप्पा 0.44 से. आणि सिसटोलीक टप्पा हा 0.37 सेकंद असेल.

खालीलपैकी कोणता पर्याय **बरोबर** असेल ?

- (A) (A) आणि (R) हे दोन्ही बरोबर आणि (R) हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण आहे
- (B) (A) आणि (R) हे दोन्ही बरोबर नाहीत
- (C) (A) हे बरोबर पण (R) हे चुकीचे
- (D) (A) हे बरोबर पण (R) हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण नाही

14. Action potential at sarcolemma of the muscle fiber spreads in T-tubules releasing from reticulum.

- (A) ADP
- (B) ATP
- (C) Ca^{++}
- (D) Cl^{-}

15. Painful muscular contractions caused by prolonged exposure to environmental heat, is known as :

- (A) Heat syncope
- (B) Heat exhaustion
- (C) Heat cramps
- (D) Heat stroke

14. रक्त वाहिण्यांच्या जाळ्यामध्ये टि-नलिकामधून सोडला जातो, जेव्हा क्रिया संभाव्य स्नायुतंतू मास कोशात निर्माण होतो.

- (A) एडीपी
- (B) एटीपी
- (C) Ca^{++}
- (D) Cl^{-}

15. वातावरणातील उष्माला प्रदीर्घ काळापर्यंत सहन केल्याने वेदनादायक स्नायू अकुंचनास असे म्हणतात.

- (A) उष्णतेमुळे बेशुद्धावस्था
- (B) उष्णतेमुळे संपूर्ण थकवा
- (C) उष्णतेमुळे पेटके
- (D) उष्माघात

16. Given below are two statements one labelled as Assertion (A) and the other labelled as Reason (R) :

Assertion (A) :

Fitness is that state which characterised the degree to which sportsman functions at optimum.

Reason (R) :

Fitness is an individual matter implies the ability to live most effectively with potential.

In context with two sentences find the *correct* answer from the following :

- (A) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A)
- (B) Both (A) and (R) are true and (R) is not the correct explanation of (A)
- (C) (A) is true and (R) is false
- (D) (A) is false and (R) is true

16. खाली दोन वाक्ये दिलेली आहेत. एक विधान (A) आहे तर दुसरे त्याचे कारण (R) आहे :

विधान (A) :

सुदृढता ही अशी स्थिती असते कि या गुणवैशिष्ट्यामुळे खेळाडू सर्वोत्तम कार्य करतो.

कारण (R) :

सुदृढता ही अशी वैयक्तिक क्षमता कि ज्यामुळे खेळाडूला अधिक परिणामकारक व सामर्थ्यवान जगता येते.

वरील दोन वाक्यांच्या संदर्भात खालीलपैकी बरोबर उत्तर कोणते ?

- (A) (A) आणि (R) हे दोन्ही बरोबर आणि (R) हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण आहे
- (B) (A) आणि (R) हे दोन्ही बरोबर आणि (R) हे (A) चे योग्य स्पष्टीकरण नाही
- (C) (A) हे बरोबर आणि (R) हे चुकीचे
- (D) (A) हे चुकीचे आणि (R) हे बरोबर

17. The two joint muscle fibers cannot exert enough tension to shorten sufficiently to cause full ROM in both joints at same time is called

- (A) Passive insufficiency
- (B) Biarticulate
- (C) Multiarticulate
- (D) Active insufficiency

18. Two forces of 10 N and 18 N are pulling an object towards east and another 26 N force was towards west was acting on same object. Calculate the direction and resultant force :

- (A) 54 N—West
- (B) 12 N—West
- (C) 24 N—East
- (D) 2 N—East

17. एकाच वेळेत दोन सांध्यामध्ये पूर्ण हालचालीच्या पल्यात पुरेसा ताण व खुजेपणा स्नायुतंतूमध्ये उपयोगात आणता येत नाही त्याला असे म्हणतात.

- (A) निष्क्रिय अपुरेपणा
- (B) द्विजोड
- (C) बहुजोड
- (D) सक्रीय अपुरेपणा

18. एका वस्तूवर 10 न्यूटन आणि 18 न्यूटनचे बळ पुर्वेच्या दिशेने लागत होते, त्याच वस्तूवर पश्चिमेकडून 26 न्यूटनचे बळ लागले असता त्याची निकाली बळ व दिशेची गणना करा :

- (A) 54 न्यूटन—पश्चिम
- (B) 12 न्यूटन—पश्चिम
- (C) 24 न्यूटन—पूर्व
- (D) 2 न्यूटन—पूर्व

19. The product of body's rotational inertia and angular velocity is (A) Angular velocity (B) Angular acceleration (C) Angular momentum (D) Angular projection	19. वस्तूच्या परिभ्रमणाचे जडत्व व कोनात्मक वेगाचा गुणाकार म्हणजे होय. (A) कोनीय वेग (B) कोनीय त्वरण (C) कोनीय संवेग (D) कोनीय प्रक्षेपण
20. With constant linear velocity, angular velocity of a Gymnast increases : (A) By increasing radius (B) By decreasing radius (C) By increasing radius and velocity (D) No change in radius	20. जिमनेस्टिक करणाऱ्या खेळाडूचा कोनीय वेग वाढतो जर त्याची समान रेखीय गती : (A) त्याची त्रिज्या वाढविल्याने (B) त्याची त्रिज्या कमी केल्याने (C) त्याची त्रिज्या व गती वाढविल्याने (D) त्याच्या त्रिज्येत काही बदल न केल्याने
21. The effect is the commonly observed effect in which a spinning ball curves away from its principle flight path. (A) Buoyancy effect (B) Physical effect (C) Magnus effect (D) Magnitude effect	21. भिरकी घेतलेला चेंडू हा सर्वसाधारण आपला नियमित गतिमार्ग सोडून वक्र दिशा अवलंबतो याला म्हणतात. (A) तरंगण्याचा परिणाम (B) भौतिक परिणाम (C) मॅग्नस परिणाम (D) आवाका परिणाम

22. Which of the following is pressure manipulation technique ?

- (A) Clapping
- (B) Kneeding
- (C) Pinching
- (D) Pounding

23. Match the List-I with List-II and select the *correct* option using the codes given below :

List-I

List-II

(a) Kyphosis	(1) Freely movable
(b) Massaging	(2) Thoracic region
(c) Lordosis	(3) Effleurage
(d) Diarthrosis	(4) Lumbar region

Codes :

(a)	(b)	(c)	(d)
(A) (2)	(3)	(4)	(1)
(B) (1)	(2)	(3)	(4)
(C) (2)	(3)	(1)	(4)
(D) (3)	(4)	(2)	(1)

22. खालीलपैकी 'प्रे शर मॅनीप्यूलेशन' तंत्र कोणते ?

- (A) क्लॅपिंग
- (B) निर्डींग
- (C) पिंचिंग
- (D) पाउंडिंग

23. सूची-I व सूची-II ची जोडी जुळवा व संकेतांकामधून योग्य पर्याय निवडा :

सूची-I

सूची-II

(a) कायफॉसीस	(1) मुक्त हालचाल करणारे
(b) मर्दन	(2) छातीचा भाग
(c) लॉर्डोसीस	(3) इफ्लूरेज
(d) डायथ्रोसिस	(4) लंबर भाग

संकेतांक :

(a)	(b)	(c)	(d)
(A) (2)	(3)	(4)	(1)
(B) (1)	(2)	(3)	(4)
(C) (2)	(3)	(1)	(4)
(D) (3)	(4)	(2)	(1)

24. Given below are two statements, one labelled as Assertion (A) and the other labelled as Reason (R) :

Assertion (A) :

Degree of stability depends on area of base.

Reason (R) :

Lowering centre of gravity increases degree of stability.

In the context of the above two statements, which one of the following is *correct* ?

- (A) Both (A) and (R) are right, but (R) is not the correct explanation of (A)
- (B) Both (A) and (R) are right and (R) is the correct explanation of (A)
- (C) (A) is right but (R) is wrong
- (D) (A) is wrong but (R) is right

24. खालील दोन वाक्ये दिली आहेत त्यातील एक विधान (A) आहे तर दुसरे त्याचे कारण (R) आहे :

विधान (A) :

स्थिरत्वाची पातळी ही आधाराच्या क्षेत्रावर अवलंबून असते.

कारण (R) :

गुरुत्वमध्य खाली आणल्यामुळे स्थिरत्वाची पातळी वाढते.

वरील दोन वाक्यांच्या संदर्भात खालीलपैकी कोणता पर्याय **योग्य** आहे ?

- (A) (A) आणि (R) हे दोन्ही बरोबर पण (R) हे (A) चे उचित स्पष्टीकरण नाही
- (B) (A) आणि (R) हे दोन्ही बरोबर आणि (R) हे (A) चे उचित स्पष्टीकरण आहे
- (C) (A) हे बरोबर, पण (R) हे चूक
- (D) (A) हे चूक, पण (R) हे बरोबर

25. Match List-I with List-II and select the *correct* option using the codes given below :

List-I	List-II
(a) Insight Theory	(1) Motivation
(b) Attribution Theory	(2) Aggression
(c) Drive Theory	(3) Personality
(d) Psychodynamic Theory	(4) Learning

Codes :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (1) (4) (3) (2)
- (B) (2) (3) (4) (1)
- (C) (4) (1) (2) (3)
- (D) (3) (2) (1) (4)

25. यादी-I व यादी-II जुळवून योग्य पर्याय खाली दिलेल्या संकेतांकामधून निवडा :

यादी-I	यादी-II
(a) इनसाईट उपपत्ती	(1) प्रेरणा
(b) अॅट्रीब्युषण उपपत्ती	(2) आक्रमकता
(c) ड्राईव्ह उपपत्ती	(3) व्यक्तिमत्त्व
(d) मनोगतिमान उपपत्ती	(4) अध्ययन

संकेतांक :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (1) (4) (3) (2)
- (B) (2) (3) (4) (1)
- (C) (4) (1) (2) (3)
- (D) (3) (2) (1) (4)

26. Consider the following statements, one labelled as Assertion (A) and the other is Reason (R) and select the *correct* answer from the codes given below :

Assertion (A) :

Socialization takes place through participation in games and sports.

Reason (R) :

Games and sports inculcate social habits.

Codes :

(A) (A) is true, but (R) is false

(B) (A) is false, but (R) is true

(C) Both (A) and (R) are false

(D) Both (A) and (R) are true

26. दिलेल्या दोन वाक्यातील एक विधान (A) व एक कारण (R) आहे आणि खाली दिलेल्या संकेतांकातून **अचूक** उत्तर निवडा :

विधान (A) :

खेळ व क्रीडा सहभागातून सामाजिकीकरण घडते.

कारण (R) :

खेळ आणि क्रीडेमुळे सामाजिक सवयी जडतात.

संकेतांक :

(A) (A) हे सत्य आहे परंतु (R) हे असत्य आहे

(B) (A) हे असत्य आहे परंतु (R) हे सत्य आहे

(C) (A) आणि (R) दोन्हीही असत्य आहे

(D) (A) आणि (R) दोन्हीही सत्य आहे

27. Match List-I with List-II and select the *correct* answer from the codes given below :

List-I	List-II
(a) Social Contact Theory of Play	(1) Karl Groos
(b) Catharsis Theory of Play	(2) Plato
(c) Self-expression Theory of Play	(3) Aristotle
(d) Instinct Theory of Play	(4) Bernard S. Mason

Codes :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (2) (3) (4) (1)
- (B) (3) (2) (1) (4)
- (C) (4) (1) (2) (3)
- (D) (1) (2) (3) (4)

27. यादी-I व यादी-II जुळवून योग्य पर्याय खाली दिलेल्या संकेतांकामधून निवडा :

यादी-I	यादी-II
(a) क्रीडेची सामाजिक उपपत्ती	(1) कार्ल ग्रुस
(b) क्रीडेची निस्सारण उपपत्ती	(2) प्लेटो
(c) क्रीडेची स्वअभिव्यक्ती उपपत्ती	(3) अॅरीस्टॉटल
(d) क्रीडेची सहजप्रवृत्ती उपपत्ती	(4) बर्नार्ड एस. मॅसन

संकेतांक :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (2) (3) (4) (1)
- (B) (3) (2) (1) (4)
- (C) (4) (1) (2) (3)
- (D) (1) (2) (3) (4)

28. Consider the following statements, one labelled as Assertion (A) and the other is Reason (R) and select the *correct* answer from the codes given below :

Assertion (A) :

There exists a positive relationship between cohesion and performance in team sport.

Reason (R) :

Assessment of task cohesion and social cohesion measures the relationship of cohesion and performance of a team.

Codes :

- (A) (A) is right and (R) is wrong
(B) (A) is wrong and (R) is right
(C) Both (A) and (R) are right and (R) is the correct explanation of (A)
(D) Both (A) and (R) are right, but (R) is not the correct explanation of (A)

28. दिलेल्या दोन वाक्यातील एक विधान (A) व एक कारण (R) आहे आणि खाली दिलेल्या संकेतांकातून **अचूक** उत्तर निवडा :

विधान (A) :

सांघिक खेळात एकसंघता आणि कार्यमान यांच्यामधे सकारात्मक सहसंबंध आहे.

कारण (R) :

एकसंघता कार्य आणि सामाजिक एकसंघता यांचे मूल्यांकन संघाचे एकसंघता आणि कार्यमान यांच्या सहसंबंधाचे मापन करते.

संकेतांक :

- (A) (A) हे सत्य असून आणि (R) हे असत्य आहे
(B) (A) हे असत्य असून आणि (R) हे सत्य आहे
(C) (A) आणि (R) दोन्ही सत्य असून परंतु (R) हे (A) चे योग्य स्पष्टीकरण आहे
(D) (A) आणि (R) दोन्ही सत्य असून परंतु (R) हे (A) चे योग्य स्पष्टीकरण नाही

29. Changing people's attitude to sport is explained by theoretical approaches of :

- (I) Cognitive theory
- (II) Social learning theory
- (III) Self-perception theory
- (IV) Operant conditioning theory

Find the *correct* combination :

- (A) (II) and (I)
- (B) (III) and (IV)
- (C) (II) and (IV)
- (D) (I) and (III)

30. Anxiety reduction techniques are :

- (I) Progressive-relaxation technique
- (II) Positive reinforcement
- (III) Autogenic training
- (IV) Goal setting

Find the *correct* combination :

- (A) (IV) and (II)
- (B) (I) and (IV)
- (C) (II) and (III)
- (D) (I) and (III)

29. क्रीडेबाबत जनतेचा दृष्टिकोन वर्णन करणारे तात्त्विक प्रवाह :

- (I) ज्ञानात्मक उपपत्ती
- (II) सामाजिक अध्ययन उपपत्ती
- (III) स्व: अवबोध उपपत्ती
- (IV) कार्यान्वित अभिसंधान उपपत्ती

योग्य संयोग शोधा :

- (A) (II) आणि (I)
- (B) (III) आणि (IV)
- (C) (II) आणि (IV)
- (D) (I) आणि (III)

30. चिंता कमी करण्याची तंत्रे :

- (I) प्रोग्रेसिव्ह-रिलेक्सेशन तंत्र
- (II) सकारात्मक प्रबलीकरण
- (III) ऑटोजेनिक प्रशिक्षण
- (IV) ध्येय निश्चिती

अचूक संयोग शोधा :

- (A) (IV) आणि (II)
- (B) (I) आणि (IV)
- (C) (II) आणि (III)
- (D) (I) आणि (III)

31. Match List-I with List-II and select the *correct* option using the codes given below :

List-I	List-II
(a) Carron's situational theory	(1) Personality
(b) Phenomenological theory	(2) Emotion
(c) Catastrophe Theory	(3) Aggression
(d) Social learning theories	(4) Leadership

Codes :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (4) (1) (2) (3)
- (B) (2) (3) (1) (4)
- (C) (3) (2) (4) (1)
- (D) (1) (4) (3) (2)

31. सूची-I ची सूची-II शी जोडी जुळवा व खालील संकेतांकामधून योग्य पर्याय निवडा :

सूची-I **सूची-II**

(a) कॅरन्स सिचुअेशन उपपत्ती	(1) व्यक्तिमत्त्व
(b) फिनॉमेनॉलॉजिकल उपपत्ती	(2) भावनिक
(c) कॅटास्ट्रॉफ उपपत्ती	(3) आक्रमकता
(d) सामाजिक शैक्षणिक उपपत्ती	(4) नेतृत्वशैली

संकेतांक :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (4) (1) (2) (3)
- (B) (2) (3) (1) (4)
- (C) (3) (2) (4) (1)
- (D) (1) (4) (3) (2)

32. Arrange in *correct* sequential order the approaches adopted to study personality in sports :

- (I) Trait approach
- (II) Situation approach
- (III) Psychodynamic approach
- (IV) Interactional approach

Codes :

- (A) (I), (III), (IV), (II)
- (B) (IV), (II), (I), (III)
- (C) (II), (IV), (III), (I)
- (D) (III), (I), (II), (IV)

33. A National Plan of Physical Education for training of teachers of physical education was first formed in the year

- (A) 1947
- (B) 1956
- (C) 1920
- (D) 1914

32. क्रीडेतील व्यक्तिमत्त्व अभ्यासाचे स्वीकारलेले प्रवाह **अचूक** क्रमाने लावा :

- (I) व्यक्तिमत्त्व विशेष प्रवाह
- (II) परिस्थिती प्रवाह
- (III) मानसक्रिया प्रवाह
- (IV) आंतरक्रियात्मक प्रवाह

संकेतांक :

- (A) (I), (III), (IV), (II)
- (B) (IV), (II), (I), (III)
- (C) (II), (IV), (III), (I)
- (D) (III), (I), (II), (IV)

33. शारीरिक शिक्षणाच्या शिक्षकांचे प्रशिक्षण शारीरिक शिक्षणाच्या राष्ट्रीय योजनेत सर्वप्रथम वर्षी ठरवले.

- (A) 1947
- (B) 1956
- (C) 1920
- (D) 1914

34. Which of the following is an apex body for promotion of sports in the country ?
- (A) SAI
(B) LNCPE
(C) NSNIS
(D) NCTE
35. Which one of the following is *not* an ethics of a good teacher ?
- (A) He may not be in suitably dressed
(B) He must check up the physical arrangements and keep equipment ready for lesson
(C) He must cultivate good speaking voice
(D) He must have mastery over lesson
36. Which among the following institutes of physical education is given the status of Deemed University ?
- (A) YMCA, Madras (Chennai)
(B) Sports Authority of India
(C) LNIPE, Gwalior
(D) NSNIS, Patiala
34. आपल्या देशात क्रीडेच्या प्रगतीसाठीची शिखर संस्था कोणती ?
- (A) साई
(B) एल.एन.सी.पी.ई.
(C) एन.एस.एन.आय.एस.
(D) एन.सी.टी.ई.
35. चांगल्या शिक्षकाचे खालीलपैकी कोणते मूल्य नाही ?
- (A) तो योग्य पोषाखात कदाचित असणार नाही
(B) भौतिक व्यवस्था त्याने तपासावीच आणि पाठासाठी साहित्य तयार ठेवावे
(C) त्याने चांगल्या शब्दांची पेरणी करावी
(D) पाठावर त्याची निष्णातता असावी
36. खालीलपैकी कोणत्या शारीरिक शिक्षणाच्या संस्थेस अभिमत विद्यापीठाचा दर्जा मिळाला आहे ?
- (A) वाय.एम.सी.ए., मद्रास (चेन्नई)
(B) भारतीय क्रीडा प्राधिकरण
(C) एल.एन.आय.पी.ई., ग्वाल्हेर
(D) एन.एस.एन.आय.एस., पतियाला

37. Which of the following should form the content of curriculum in physical education ?

- (A) Combatives
- (B) Rhythmics
- (C) Apparatus activities
- (D) All of the above

38. The core domains of academic and professional courses are :

- (A) Cognitive domain
- (B) Affective domain
- (C) Psychomotor domain
- (D) All of the above

39. Which of the following should be considered guideline for the scheduling of physical activity ?

- (A) Time span
- (B) Strength of faculty
- (C) Adequacy of infrastructure and equipment
- (D) All of the above

37. खालीलपैकी शारीरिक शिक्षण अभ्यासक्रमाचा आशय मुळे तयार होतो.

- (A) द्वंद बाबी
- (B) लयबद्ध बाबी
- (C) सहसाहित्य बाबी
- (D) वरील सर्व

38. शैक्षणिक आणि व्यावसायिक अभ्यासक्रमाची गाभा क्षेत्रे :

- (A) बौद्धिक क्षेत्र
- (B) भावनिक क्षेत्र
- (C) मनोकारक क्षेत्र
- (D) वरील सर्व

39. शारीरिक उपक्रमांचे वेळापत्रक तयार करण्यासाठी खालीलपैकी मार्गदर्शक सूची :

- (A) कालावधी
- (B) शिक्षकांची संख्या
- (C) पुरेशी सोयीसुविधा आणि साधन
- (D) वरील सर्व

40. Which one of the following is out of scope of health education ?

- (A) Health services
- (B) Health instruction
- (C) Health hazards
- (D) Healthful living

41. Match the Nutrients and Foods given below :

(a) Carbohydrates	(1) Milk products
(b) Fats	(2) Common salt
(c) Proteins	(3) Fruits
(d) Minerals	(4) Pulses

Codes :

(a)	(b)	(c)	(d)
(A)	(1)	(3)	(4) (2)
(B)	(3)	(1)	(4) (2)
(C)	(4)	(2)	(1) (3)
(D)	(1)	(3)	(2) (4)

40. खालीलपैकी कोणते आरोग्य शिक्षणाच्या व्याप्तीच्या बाहेरचे आहे ?

- (A) आरोग्य सेवा
- (B) आरोग्य सूचना
- (C) आरोग्य अडथळे
- (D) आरोग्यदायी जगणे

41. खाली दिलेल्या पोषक तत्त्वे व आहार यांच्या जोड्या लावा :

(a) कार्बोदके	(1) दुग्ध उत्पादने
(b) मेद	(2) मीठ
(c) प्रथिने	(3) फळे
(d) खनिजे	(4) डाळी

संकेतांक :

(a)	(b)	(c)	(d)
(A)	(1)	(3)	(4) (2)
(B)	(3)	(1)	(4) (2)
(C)	(4)	(2)	(1) (3)
(D)	(1)	(3)	(2) (4)

42. Hyperplasia is a term related to obesity :

- (A) Increase in size of adipose tissue
 (B) Decrease in size of adipose tissue
 (C) Increase in number of adipose tissue
 (D) Decrease in number of adipose tissue

43. Match the Occupational Health Hazards with Reasons for diseases :

- (a) Physical Hazards (1) Poisonous gases
 (b) Chemical Hazards (2) Parasitic agents
 (c) Biological Hazards (3) Job satisfaction
 (d) Mechanical Hazards (4) Cold
 (e) Psycho-social Hazards (5) Machinery

Codes :

- (a) (b) (c) (d) (e)
 (A) (1) (3) (2) (5) (4)
 (B) (4) (2) (1) (5) (3)
 (C) (3) (2) (1) (4) (5)
 (D) (4) (1) (2) (5) (3)

42. लठ्ठपणात अतिवृद्धीचा अर्थ होतो.

- (A) मेदयुक्त पेशींमध्ये वृद्धी
 (B) मेदयुक्त पेशींमध्ये घट
 (C) मेदयुक्त पेशींच्या संख्येत वृद्धी
 (D) मेदयुक्त पेशींच्या संख्येत घट

43. व्यावसायिक आरोग्य धोके व रोगांच्या कारणांच्या जोड्या लावा :

- (a) शारीरिक धोके (1) विषारी वायू
 (b) रासायनिक धोके (2) परजीवी घटक
 (c) जैविक धोके (3) नौकरीत समाधान
 (d) यांत्रिकी धोके (4) थंडी
 (e) मनो-सामाजिक धोके (5) यंत्र

संकेतांक :

- (a) (b) (c) (d) (e)
 (A) (1) (3) (2) (5) (4)
 (B) (4) (2) (1) (5) (3)
 (C) (3) (2) (1) (4) (5)
 (D) (4) (1) (2) (5) (3)

44. Which of the following diseases is called hydrophobia ? (A) Tetanus (B) Rabies (C) Malaria (D) Tuberculosis	44. खालीलपैकी या रोगास पाण्याची भिती (हायड्रोफोबिया) म्हणतात : (A) टिटॅनस (B) रेबिस (C) मलेरिया (D) टुबरक्युलोसिस
45. School health record should maintain the following : (i) Primary health care (ii) Uniform record (iii) Dental record (iv) Transportation record (A) (i) and (ii) are correct (B) (ii) and (iii) are correct (C) (i) and (iii) are correct (D) (ii) and (iv) are correct	45. शालेय आरोग्य नोंद वहीमध्ये खालील बाबी असाव्यात : (i) प्राथमिक आरोग्य सावधानता (ii) गणवेशाची नोंद (iii) दन्तचिकित्सा नोंद (iv) वाहतुकीबद्दल नोंद (A) (i) व (ii) बरोबर (B) (ii) व (iii) बरोबर (C) (i) व (iii) बरोबर (D) (ii) व (iv) बरोबर
46. A child plays when he is full of emotion and thereby to release the emotions is the base of (A) Cathartic theory (B) Social contact theory (C) Psycho-analytic theory (D) Recreation theory	46. एखादे मुल जेव्हा भावनावश खेळतो व भावनांचा निचरा करतो तेव्हा तो असतो. (A) विरेचन सिद्धांत (B) सामाजिक संपर्क सिद्धांत (C) मनो-विश्लेषण सिद्धांत (D) मनोरंजनात्मक सिद्धांत

47. Types of recreational activities are :

- (i) Games and sports
- (ii) Politics
- (iii) Musical activities
- (iv) Dance activities
- (A) (ii), (iii) and (iv) are correct
- (B) (i), (iii) and (iv) are correct
- (C) (ii), (iv) and (i) are correct
- (D) (i), (ii) and (iii) are correct

48. In regard to tapering, it is *true* that :

- (A) Tapering usually consists of a period of reduced training volume and frequency but maintained intensity
- (B) Tapering can be applied to all types of training
- (C) Tapering allows for recovery from accumulated fatigue and may also promote further training adaptations
- (D) All of the above are true

47. खालीलपैकी मनोरंजनात्मक उपक्रम कोणते ?

- (i) खेळ व क्रीडा
- (ii) राजकारण
- (iii) संगीत उपक्रम
- (iv) नृत्य उपक्रम
- (A) (ii), (iii) व (iv) बरोबर
- (B) (i), (iii) व (iv) बरोबर
- (C) (ii), (iv) व (i) बरोबर
- (D) (i), (ii) व (iii) बरोबर

48. टेपरिंगच्या संदर्भात, हे सत्य आहे :

- (A) टेपरिंगमध्ये बहुधा कमी प्रशिक्षण आकारमान आणि वारंवारता कालावधी आणि सांभाळलेली तीव्रता यांचा अंतर्भाव असतो
- (B) सर्व प्रकारच्या प्रशिक्षणात टेपरिंगचा उपयोग करता येतो
- (C) टेपरिंगमुळे साचलेल्या थकण्यापासून पुनर्प्राप्ती येते आणि पुढील प्रशिक्षण जुळणीस चालना मिळते
- (D) वरील सर्व सत्य आहे

49. Macro cycle can be divided into developmental periods called :

- (A) Micro cycle
- (B) Training session
- (C) Meso-cycle
- (D) Training schedule

50. The value of training depends on the readiness of individual athletes.

- (A) Training concept
- (B) Coaching concept
- (C) Physiological
- (D) Team

51. is an emotional, behavioural and physical condition that occurs when the volume and intensity of an individual's exercise exceeds.

- (A) Adaptation
- (B) Conditioning
- (C) Overtraining
- (D) Recovery

49. मॅक्रो चक्राचे विकासात्मक कालावधित विभागणी होऊ शकते त्यास असे म्हणतात.

- (A) सुक्ष्म चक्र
- (B) प्रशिक्षण सत्र
- (C) मेसो चक्र
- (D) प्रशिक्षण वेळापत्रक

50. व्यक्तिगत खेळाडूच्या तयारीवर प्रशिक्षणाचे मूल्य अवलंबून असते.

- (A) प्रशिक्षण संकल्पना
- (B) मार्गदर्शन संकल्पना
- (C) शरीरक्रियाशास्त्रीय
- (D) संघ

51. व्यक्तीच्या व्यायामाचे आकारमान आणि तीव्रता अतिरिक्त झाल्यामुळे निर्माण होणारी भावनिक, वर्तनात्मक आणि शारीरिक अवस्था/स्थिती म्हणजे

- (A) जुळणी
- (B) सुस्थिती
- (C) अति प्रशिक्षण
- (D) पुनर्प्राप्ती

52. A micro cycle includes more detailed information on the, frequency, duration and sequencing of the training session.

- (A) Practice
- (B) Adaptation
- (C) Intensity
- (D) Competition

53. The basic movements of any sport or event is :

- (A) Skill
- (B) Style
- (C) Technique
- (D) Exercise

54. The aim of technique training in the second phase of skill acquisition is :

- (A) To achieve rough coordination
- (B) To achieve fine coordination
- (C) To achieve mastery over the technique
- (D) To achieve style

52. सुक्ष्म चक्रात, वारंवारता, कालावधी आणि प्रशिक्षण सत्राचा क्रम या बाबत सखोल माहितीचा समावेश असतो.

- (A) सराव
- (B) जुळणी
- (C) तीव्रता
- (D) स्पर्धा

53. कोणत्याही क्रीडा किंवा क्रीडा बाबतीत मूलभूत हालचाल म्हणजे :

- (A) कौशल्य
- (B) शैली
- (C) तंत्र
- (D) व्यायाम

54. तंत्र प्रशिक्षणातील कौशल्य संपादनाच्या दुसऱ्या टप्प्याचे ध्येय :

- (A) ओबड धोबड समन्वय संपादन करणे
- (B) अचूक/तंतोतंत समन्वय संपादन करणे
- (C) तंत्रावर निष्णातता संपादित करणे
- (D) शैली संपादन करणे

55. The theory of rules, possibilities, means and forms of successful formulation of competition activity in a sport is :

- (A) Tactic
- (B) Technique
- (C) Style
- (D) Strategy

56. Consider the following statements, one labelled as Assertion (A) and the other is Reason (R) and select *correct* answer from the codes given below :

Assertion (A) :

Type-II error is accepting the null hypothesis when it false.

Reason (R) :

This error is due to false interpretation of data.

Codes :

- (A) (A) is right but (R) is wrong
- (B) Both (A) and (R) are right
- (C) (A) is wrong but (R) is right
- (D) Both (A) and (R) are wrong

55. नियमांचा तात्त्विक भाग, शक्यता, साधने आणि क्रीडेत स्पर्धा यशस्वीरित्या मांडणी करण्याचा प्रकार म्हणजे :

- (A) डावपेच
- (B) तंत्र
- (C) शैली
- (D) डावपेच आखणी

56. खालील वाक्ये ज्यामध्ये एकास विधान (A) आणि दुसऱ्यास कारण (R) असे संबोधिले आहे आणि खाली दिलेल्या संकेतांकामधून **अचूक** उत्तर निवडा :

विधान (A) :

दुसऱ्या प्रकारची त्रुटी असते तेव्हा शून्य परिकल्पना स्वीकारली जाते.

कारण (R) :

माहितीच्या चुकीच्या अर्थनिर्वचनामुळे ही त्रुटी घडते.

संकेतांक :

- (A) (A) बरोबर परंतु (R) चुकीचे आहे
- (B) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर आहेत
- (C) (A) चूक परंतु (R) बरोबर आहे
- (D) (A) आणि (R) दोन्ही चुकीचे आहेत

57. In what kind of observation does the observer become a part of the observational situation ?

- (A) Observation with intervention
- (B) Field observation
- (C) Longitudinal observation
- (D) Cross-sectional observation

58. If we toss three coins, probability of three heads will be :

- (A) $\frac{1}{8}$
- (B) $\frac{2}{8}$
- (C) $\frac{3}{8}$
- (D) $\frac{4}{8}$

59. A sociometric test is a social research instrument for diagnosing, understanding and evaluating the structure of :

- (A) Institution
- (B) Organization
- (C) Group
- (D) Organism

57. कोणत्या प्रकारच्या निरीक्षणाला निरीक्षक हा निरीक्षणात्मक परिस्थितीचा भाग असतो ?

- (A) मध्यस्थीसह निरीक्षण
- (B) क्षेत्रीय निरीक्षण
- (C) दीर्घकालीन निरीक्षण
- (D) काट छेदात्मक (cross-sectional) निरीक्षण

58. आपण जर तीन नाणे उडविले तर तीन अग्र (head) ची संभावना असेल :

- (A) $\frac{1}{8}$
- (B) $\frac{2}{8}$
- (C) $\frac{3}{8}$
- (D) $\frac{4}{8}$

59. समाजमिती कसोटी हे सामाजिक संशोधनाचे साधन खालीलपैकी कोणत्या संरचनेचे निदान, आकलन व मूल्यमापन करते ?

- (A) संस्था
- (B) संघटन
- (C) समूह
- (D) प्राणीमात्र

60. Data, which are so vital to all kinds of research, are a representation of :
- (A) Reality
(B) Facts
(C) Processes
(D) Procedures
61. Who among the following are considered to be initiators as well as consumers of action research ?
- (A) The teaching faculty
(B) Subjects involved in the study
(C) Researchers themselves
(D) The school administration
62. The simplest and the most common employed version of the randomized groups design uses :
- (A) Only one treatment plus a control
(B) Only one treatment and no control
(C) One control and two treatments
(D) Only a control and no treatment
60. सर्व प्रकारच्या संशोधनात महत्त्वपूर्ण असलेली माहिती सामग्री ही याचे प्रतिनिधित्व करते :
- (A) वास्तवता
(B) तथ्ये
(C) प्रक्रिया
(D) पद्धती
61. खालीलपैकी कोणाला कृती संशोधनाचा पुढाकार घेणारे तसेच ग्राहक असे संबोधले जाते :
- (A) अध्यापक वर्ग
(B) अभ्यासात सहभागी प्रतिसादक
(C) संशोधक स्वतः
(D) शालेय प्रशासन
62. सर्वात सोप्या आणि सामान्यतः वापरण्यात येणाऱ्या यादृच्छिक गट अभिकल्पात खालील गोष्टीचा उपयोग केला जातो :
- (A) फक्त एक प्रयोग अधिक नियंत्रण
(B) फक्त एक प्रयोग आणि नियंत्रणाचा अभाव
(C) एक नियंत्रण आणि दोन प्रयोग
(D) फक्त नियंत्रण आणि प्रयोगाचा अभाव

63. Which of the following data-gathering techniques is *not* used in case study ?
- (A) Observation
(B) Measurement
(C) Interview
(D) Personality inventory
64. Which of the following is systematic error while administering psychomotor test ?
- (A) Subjects emotional state
(B) Inappropriate warm-up
(C) Incorrect sequence of test
(D) Faulty equipment
65. Which of the following statements is *not* correct ?
- (A) Formative evaluation takes place at the end of semester
(B) Standardized tests are quite reliable and valid
(C) Teacher made tests are constructed for local use
(D) It is difficult to grade reliably and objectively through subjective tests
63. खालीलपैकी कोणती माहिती गोळा करण्याचे तंत्र व्यक्तिअभ्यासात वापरले जात नाही ?
- (A) निरीक्षण
(B) मापन
(C) मुलाखत
(D) व्यक्तिमत्त्व शोधिका
64. कारक कसोट्यांचे व्यवस्थापन करताना पुढीलपैकी कोणती पद्धतशीर त्रुटी (systematic error) होय ?
- (A) प्रतिसादकाची भावनिक स्थिती
(B) अयोग्य उत्तेजक हालचाली
(C) कसोट्यांचा चुकीचा क्रम
(D) सदोष साहित्य
65. पुढीलपैकी कोणते विधान बरोबर नाही ?
- (A) अकारिक मूल्यमापन हे सत्राच्या शेवटी करतात
(B) प्रमाणित कसोट्या पुरेशा विश्वसनीय व वैध असतात
(C) शिक्षकनिर्मित कसोट्या स्थानिक उपयोगासाठी असतात
(D) व्यक्तिनिष्ठ कसोट्यांद्वारे विश्वसनीय आणि वस्तुनिष्ठ श्रेणी देणे कठीण असते

66. Select the *correct* answer from the choice given below :

- (I) Used double barreled question.
- (II) Make sure the questionnaire items should not match your research objective.
- (A) Both (I) and (II) are correct
- (B) (I) is correct and (II) is wrong
- (C) (II) is correct and (I) is wrong
- (D) Both (I) and (II) are wrong

67. Validity of a test designed to measure a construct such as self-esteem is best described by which of the following ?

- (A) Score from the test correlate highly with most intelligence test
- (B) Score from the test correlate highly with most tests of different constructs
- (C) Score from the test are not correlated with anything
- (D) Scores from the test have a relatively strong and positive correlation with other tests of the same construct (i.e. with other measures of self-esteem)

66. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी बरोबर उत्तराची निवड करा :

- (I) द्विअर्थी प्रश्नाचा उपयोग करावा.
- (II) प्रश्न व संशोधनाचे उद्दिष्ट जुळणारे नसावे.
- (A) (I) व (II) दोन्ही बरोबर
- (B) (I) बरोबर व (II) चुकीचे
- (C) (II) बरोबर व (I) चुकीचे
- (D) (I) व (II) दोन्ही चुकीचे

67. स्व:प्रतिमा कसोटीची वैधता मापनासाठी पुढीलपैकी कोणते वर्णन सर्वोत्कृष्ट होय ?

- (A) कसोटीच्या गुणांचा बुद्धिमत्ता कसोटीशी उच्च सहसंबंध
- (B) कसोटीच्या गुणांचा भिन्न रचनांशी उच्च सहसंबंध
- (C) कसोटीच्या गुणांचा कशाशीही सहसंबंध नाही
- (D) कसोटीच्या गुणांचा त्याच रचनेच्या तुलनात्मकदृष्ट्या सामर्थ्यवान व सकारात्मक कसोटीशी सहसंबंध

68. Read carefully through the paragraph below and decide which of the option A-D is *correct* ?

“Three components make up the multiple choice question : The item is an incomplete sentence or a question; the distractors are the incorrect option and the answer is the correct option.”

- (A) The word “Three” should be replaced by “Five”
- (B) The word “distractors” should be replaced by “stem”
- (C) The word “Item” should be replaced by “stem”
- (D) The word “incomplete” should be replaced by “complete”

68. पुढील उतारा वाचा आणि A-D पर्यायांपैकी बरोबर पर्याय कोणता ते ठरवा :

“बहुपर्यायी प्रश्नांचे तीन घटक असतात. प्रश्न म्हणजे अपूर्ण वाक्य, विकर्षक म्हणजे चुकीचे पर्याय आणि उत्तर म्हणजे बरोबर पर्याय.”

- (A) “तीन” या शब्दाऐवजी “पाच” शब्द लिहावा
- (B) “विकर्षक” या शब्दाऐवजी “पुर्वार्ध” शब्द लिहावा
- (C) “प्रश्न” या शब्दाऐवजी “पुर्वार्ध” शब्द लिहावा
- (D) “अपूर्ण” या शब्दाऐवजी “पूर्ण” शब्द लिहावा

69. What is the problem with this set of response categories to the question ?

“What is your current age ?”

- (1) 1-5
- (2) 5-10
- (3) 10-20
- (4) 20-30
- (5) 30-40

- (A) The categories are not mutually exclusive
- (B) The categories are not exhaustive
- (C) Both (A) and (B) are problems
- (D) There is no problem with the above set of response categories

70. Calculate Waist Hip ratio for the measurements given :

Waist of Mr. ‘A’ is 85 cm and Hips is 90 cm ?

- (A) 0.82 cm
- (B) 0.84 cm
- (C) 0.86 cm
- (D) 0.94 cm

69. पुढे दिलेल्या प्रश्नाच्या प्रतिसाद संचामधे काय समस्या आहे ?

“तुमचे सध्याचे वय किती ?”

- (1) 1-5
- (2) 5-10
- (3) 10-20
- (4) 20-30
- (5) 30-40

- (A) वर्गवारी ही परस्परभिन्न नाही
- (B) वर्गवारी ही परिपूर्ण नाही
- (C) (A) व (B) दोन्ही समस्या आहे
- (D) वरील प्रतिसाद संचामधे काहीही समस्या नाही

70. ‘अ’ या व्यक्तीच्या कमरेचा घेर 85 सेमी. आणि नितंबाचा घेर 90 सेमी. आहे. या मापनाद्वारे कंबर नितंब गुणोत्तर मोजा ?

- (A) 0.82 सेमी.
- (B) 0.84 सेमी.
- (C) 0.86 सेमी.
- (D) 0.94 सेमी.

71. What is the problem with stem of the following question ?

“Do you think it is good idea for children to study physical education and nutrition in primary school ?”

- (A) A leading question is used in this stem
- (B) Double barreled question is used in the stem
- (C) A loaded question is used in this stem
- (D) There is no problem with the stem

72. Which of the following should a supervisor use minimally to achieve his objective ?

- (A) Inspiration
- (B) Incentive
- (C) Assurance
- (D) Authority

71. पुढील प्रश्नाच्या पुर्वार्धामधे काय समस्या आहे ?

“प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थ्यांनी शारीरिक शिक्षण आणि आहारशास्त्राचा अभ्यास करावा असे आपणास वाटते का ?”

- (A) या प्रश्नाच्या पुर्वार्धामधे दिशादर्शक प्रश्नाचा उपयोग केला आहे
- (B) या प्रश्नाच्या पुर्वार्धामधे द्विअर्थी प्रश्नाचा उपयोग केला आहे
- (C) या प्रश्नाच्या पुर्वार्धामधे उद्दीपित करणाऱ्या प्रश्नाचा उपयोग केला आहे
- (D) पुर्वार्धामधे काहीही समस्या नाही

72. खालीलपैकी काय कमीत कमी वापरल्याने पर्यवेक्षक आपला उद्देश साध्य करू शकतो ?

- (A) प्रोत्साहन
- (B) बक्षीस
- (C) आश्वासन
- (D) अधिकार

73. The essence of management in any field of human interaction is :

- (A) Coordination
- (B) Coexistence
- (C) Cooperation
- (D) Co-action

74. Match List-I with List-II and select the *correct* answer from the codes given below :

List-I

List-II

(a) Intramural	(1) Visitation
(b) Finance	(2) Competition
(c) Supervision	(3) Reappropriate
(d) Infrastructure	(4) Layout

Codes :

(a)	(b)	(c)	(d)
(A)	(2)	(3)	(1) (4)
(B)	(3)	(2)	(4) (1)
(C)	(4)	(1)	(3) (2)
(D)	(1)	(4)	(2) (3)

73. कोणत्याही मानवी संवाद प्रक्रियेत व्यवस्थापकीय सार म्हणजे :

- (A) समन्वय निर्माण करणे
- (B) सहअस्तित्व
- (C) सहकार्य
- (D) संयुक्तकृती

74. सूची-I आणि सूची-II शी जोडी लावा व खालील संकेतांकानुसार योग्य पर्याय निवडा :

सूची-I

सूची-II

(a) आंतरकूल	(1) भेटी देणे
(b) वित्त	(2) स्पर्धा
(c) पर्यवेक्षण	(3) विनियोजन
(d) सोयीसुविधा	(4) मांडणी

संकेतांक :

(a)	(b)	(c)	(d)
(A)	(2)	(3)	(1) (4)
(B)	(3)	(2)	(4) (1)
(C)	(4)	(1)	(3) (2)
(D)	(1)	(4)	(2) (3)

75. Match List-I with List-II and select the *correct* option using the codes given below :

List-I	List-II
(a) 1936	(1) London
(b) 1948	(2) Berlin
(c) 1980	(3) Seoul
(d) 1988	(4) Moscow
	(5) Los Angeles

Codes :

(a)	(b)	(c)	(d)
(A) (1)	(2)	(5)	(4)
(B) (2)	(4)	(1)	(5)
(C) (4)	(3)	(2)	(1)
(D) (2)	(1)	(4)	(3)

75. सूची-I आणि सूची-II शी जोडी जुळवा व खालील संकेतांकातून योग्य पर्याय निवडा :

सूची-I	सूची-II
(a) 1936	(1) लंडन
(b) 1948	(2) बर्लिन
(c) 1980	(3) सिओल
(d) 1988	(4) मास्को
	(5) लॉस एंजलस्

संकेतांक :

(a)	(b)	(c)	(d)
(A) (1)	(2)	(5)	(4)
(B) (2)	(4)	(1)	(5)
(C) (4)	(3)	(2)	(1)
(D) (2)	(1)	(4)	(3)

JAN - 71318/III—A

ROUGH WORK